

PITKÄKANKAAN KOULUN OHJAUSSUUNNITELMA

”Ohjaus kuuluu kaikille!”

(koonnut Anu Viita-aho, 2016)

SISÄLTÖ

1	Pitkäkankaan koulun ohjaussuunnitelman kohde, tehtävä ja tavoite	3
2	Pitkäkankaan koulun ohjauksen määritelmä	4
3	Ohjaussuunnitelman laatimisprosessi	5
4	Kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa	6
5	Ohjauksen monialaiset verkostot	6
5.1	Oppilashuolto ohjausyhteistyön osana	6
5.2	Koulun ulkopuoliset ohjauksen yhteistyötahot	7
6	Koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt	7
7	Oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako	8
8	Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat –	
	Ohjauksen polku Pitkäkankaan koulussa vuosiluokilla 1- 9	13
8.1	Ohjaus vuosiluokilla 1- 2	13
8.2	Ohjaus vuosiluokilla 3- 6	16
8.3	Ohjaus vuosiluokilla 7- 9	19
8.4	Opinto-ohjaajan työn vuosikello Pitkäkankaan koulussa	23
	LÄHTEET	24

1 Pitkäkankaan koulun ohjaussuunnitelman kohde, tehtävä ja tavoite

Pitkäkankaan koulun ohjaussuunnitelma noudattaa Opetushallituksen (2014, 442) Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa antamia määräyksiä. Niiden mukaan koulussa tulee olla ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan: oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Pitkäkankaan koulun ohjaussuunnitelma on tarkoitettu:

- koulun opetushenkilökunnalle: rehtorille, apulaisjohtajille, luokanopettajille, luokanvalvojille, aineenopettajille, erityisopettajille ja koulunkäynninohjaajille
- opinto-ohjaajille
- oppilashuollosta vastaavalle moniammatilliselle henkilöstölle: em. lisäksi koulukuraattorille, koulu-psykologille ja terveydenhoitajille
- oppilaiden huoltajille.

Ohjaussuunnitelman tehtävänä on:

- luoda kokonaiskuva ohjauksesta tavoitteellisena toimintana ja jatkumona oppilaan opinpolulla
- määrittellä koulun ohjauksen toimijoiden työn- ja vastuunjako oppilaiden opinpolun aikana ja siirtymävaiheissa
- antaa tietoa ohjauksen järjestämisestä huoltajille.

Ohjaussuunnitelman tavoitteena on:

- nostaa jälleen esille, että ohjaus kuuluu kaikille
- sitouttaa Pitkäkankaan koulun opetus- ja oppilashuoltohenkilöstö uuden opetussuunnitelman mukaiseen ohjaussuunnitelmaan osallistamalla kaikki ohjaussuunnitelman päivittämiseen
- tukea ohjauksesta vastaavien työtä
- edistää ohjauksen tavoitteiden saavuttamista.

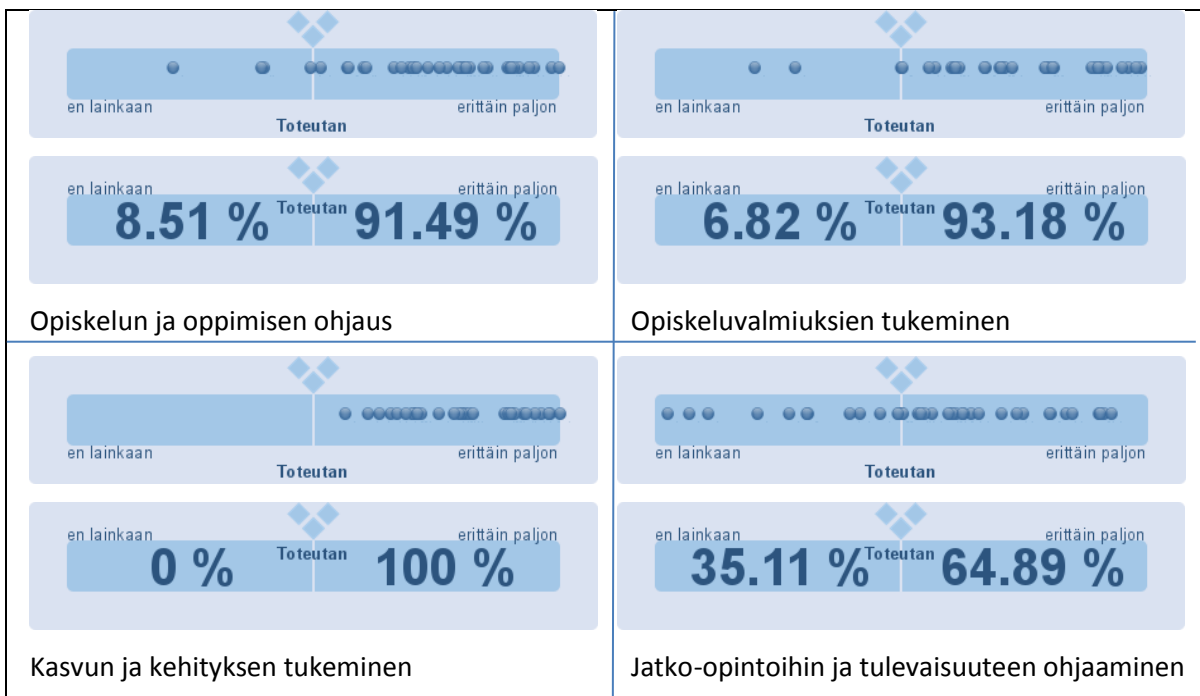
2 Pitkäkankaan koulun ohjauksen määritelmä

Pitkäkankaan koulussa ohjaus on oppilaan:

- kasvun ja kehityksen tukemista
- opiskelun ohjaamista
- opiskelunvalmiuksien edistämistä
- jatko-opintoja, arkielämää ja tulevaisuutta koskevien ratkaisujen tukemista.

Pitkäkankaan koulussa ohjaus kuuluu kaikille. Ohjaus on luonteeltaan pitkäjänteistä, kokonaisvaltaista ja ensisijaisesti ennaltaehkäisevää. Ohjauksen tarkoituksena on edistää oppilaan opintojen ja koulunkäynnin sujumista, vahvistaa oppilaan itsetuntoa, antaa eväitä hyvään elämään sekä ehkäistä syrjäytymistä.

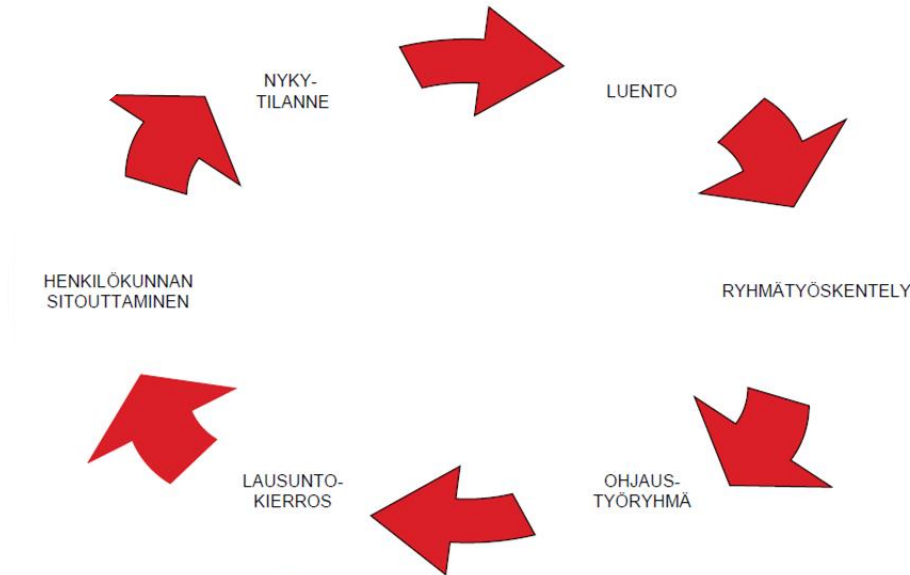
Maaliskuussa 2016 tehdyn ohjauksikyselyn perusteella Pitkäkankaan koulussa toteutuu ”Ohjaus kuuluu kaikille” -periaate. Kaikkien vuosiluokkien opettajat ja koulunkäynninohjaajat toteuttavat työssään kaikkia ohjauksen eri osa-alueita (kuvio 1). Vahvimmin vastaajien työssä painottuu heidän oman arvionsa mukaan oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen. Pitkäkankaan koulussa aineenopettajat panostavat oppilaan kasvun ja kehityksen tukemiseen yhtä vahvasti kuin luokanopettajatkin. Luokanopettajien työssä painottuu aineenopettajien työtä enemmän opiskelunvalmiuksien tukeminen sekä opiskelun ja oppimisen ohjaaminen. Aineenopettajat puolestaan painottavat enemmän jatko-opintoihin ja tulevaisuuteen ohjaamista.

KUVIO 1. Ohjauksen eri osa-alueiden painottuminen Pitkäkankaan koulun opettajien ja koulunkäynninohjaajien työnkuvaissa (N= 47)

3 Ohjaussuunnitelman laatimisprosessi

Pitkäkankaan koulun ohjaussuunnitelman päivityksessä on hyödynnetty edellisen ohjaussuunnitelman laadinnassa käytettyä prosessia (kuvio 2).

KUVIO 2. Ohjaussuunnitelman laatimisprosessi Oulunsalon perusopetuksessa vuosina 2009- 2010 (S. Uusimäki 9.9.2009)

Ohjaussuunnitelman päivitys on aloitettu tutustumalla koulun edelliseen ohjaussuunnitelmaan, Oulun kaupungin voimassa olevaan ohjaussuunnitelmaan ja Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014. Näistä on saatu sekä kehäksiä että ideoita ohjaussuunnitelman päivittämiseen. Ohjaussuunnitelmaa ja sen päivittämissä on esitelty lyhyesti henkilöstökokouksessa 1.3.2016. Oleellista ohjaussuunnitelman päivittämisessä on ollut se, että siihen on osallistunut koulun koko opetus- ja oppilashuollollinen henkilöstö. Tällä on pyritty edistämään ohjaussuunnitelmaan sitoutumista. Koulun opettajat, koulunkäynninohjaajat ja rehtori ovat saaneet henkilökohtaisen kutsun maaliskuussa 2016 ohjaussuunnitelman päivittämistä koskevaan Zef -kyselyyn. Kysely pohjautuu holistiseen ohjausmalliin. Kyselyn tarkoituksena on ollut kartoittaa, miten opettajat ja koulunkäynninohjaajat toteuttavat ohjauksen eri osa-alueita omassa työssään. Kyselyyn vastanneet jakautuvat seuraavasti: 29/ 37 aineenopettajaa, 7/ 12 luokanopettajaa, 5/ 8 erityisopettajaa, 6/ 15 koulunkäynninohjaajaa sekä rehtori. Vastanneiden ansioksi on mainittava, että he ovat panostaneet työskentelyyn, mikä näkyy vastausten laadussa ja laajuudessa. Kyselyyn osallistuneiden vastaukset on siirretty osaksi ohjaussuunnitelmaa: vastausten pohjalta on rakennettu lukuun 8 oppilaan opinpolun mukaan etenevä ohjauksen jatkumo. Huhtikuussa 2016 kaikki opettajat ja koulunkäynninohjaajat ovat kommentoineet ohjaussuunnitelmaan kirjattua ohjaustoimintaa ja työnjakoa. Myös kuraattori, koulupsykologi ja terveydenhoitaja ovat kommentoineet omalta osaltaan. Kommentoinnin pohjalta ohjaussuunnitelmaan on tehty korjaukset ja täydennykset. Valmis ohjaussuunnitelma on käynyt vielä sähköisesti henkilökunnan lausuntokierroksella toukokuussa 2016. Ohjaussuunnitelman päivitystä on tehty koko ajan yhteistyössä koulun opinto-ohjaajien kanssa.

4 Kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa

Huoltajien rooli yhteistyökumppaneina on ohjauksessa merkittävä, ja huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Huoltajien asiantuntemusta omasta lapsestaan pidetään ohjauksen voimavarana. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. (Opetushallitus 2014, 35, 442; Niemi 2011, 13.) Kodin ja koulun toimiva yhteistyö vaikuttaa myönteisesti oppilaiden koulumenestykseen ja koulutukseen asennoitumiseen. Kodin ja koulun yhteistyöllä on tärkeä merkitys oppilaan itsetunnon kehittymisessä, oppijakuvan muodostumisessa ja siirtymisessä jatko-opintoihin. Hyvän yhteistyön lähtökohtia ovat molempipuolinen kunnioitus ja sujuva tiedonkulku kodin ja koulun välillä. (Järvinen & Laitinen 2012, 197 – 203.) Erityisen tärkeää yhteistyö huoltajien kanssa on ongelmatilanteissa ja opetuksen nivelvaiheissa, mutta Pitkäkankaan koulussa pidetään tärkeänä, että oppilaasta annetaan myös myönteistä palautetta huoltajille.

Pitkäkankaan koulussa kodin ja koulun välillä tehdään jatkuvaa ja monimuotoista yhteistyötä oppilaan opinpolun alusta alkaen. Koulu tekee yhteistyötä järjestämällä arviointi- ja kehityskeskusteluja, oppimissuunnitelma- ja HOJKS -tapaamisia. Lisäksi koulu järjestää muun muassa vanhempainiltoja, tuleville eka-luokkalaisille ja seiskaluokkalaisille sekä heidän huoltajille tutustumisen tulevaan kouluun, 9-luokkien jatko-opintoillan ja valinnaisaineinfoa vanhemmille. Oulun kaupungissa luokanopettaja tai luokanvalvoja kutsuu oppilaan ja huoltajat kehitys- tai arviointikeskusteluun kerran lukukaudessa. Oppilaan mukana olo keskusteluissa on tärkeää, sillä yhteinen keskustelu auttaa oppilasta arvioimaan oppimistaan ja ottamaan vastuuta työskentelystään. Huoltajille keskustelut antavat tärkeää tietoa lapsen koulutyön tukemiseksi. Opettajalle yhteiset keskustelut ovat merkittäviä oppilaan ja hänen perhetaustansa tuntemuksen kannalta. Arviointi- ja kehityskeskusteluissa tarkastellaan oppilaan opintojen etenemistä, työskentelytaitoja ja käyttäytymistä sekä asetetaan yhteisiä tavoitteita opiskelulle.

5 Ohjauksen monialaiset verkostot

5.1 Oppilashuolto ohjausyhteistyön osana

Oppilashuollon palvelut ja oppilaan ohjaus limittyvät läheisesti toisiinsa. Oppilashuollon avulla edistetään oppilaan hyvinvointia, tuetaan hänen kasvuaan ja kehitystään, ehkäistään koulunkäynnin vaikeuksia ja mahdollistetaan koulutyön sujuminen tukemalla oppilasta ongelmatilanteissa. Koulutasoisen oppilashuoltoryhmän tehtävänä on vastata koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän toiminnan tavoitteena on edistää hyvinvointia ja turvallisuutta koulussa yhteisötasolla. Painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa. (Oulun kaupunki 2015, 4.)

Pitkäkankaan koulun oppilashuoltotyössä on kehitetty ns. Hyvinvoinnin portaat -malli, jonka tarkoitus on tukea oppilaan hyvinvointia eri vuosiluokilla. Erityisopettajien, kuraattorin, luokanopettajan tai luokanvalvojan yhteistyönä pidetään tarvittaessa luokkamutoisia hyvinvoinnin tukitunteja. Jokaiselle vuosiluokalle on laadittu asteittain syvenevät omat tavoitteet ja sisällöt. Oppilashuoltoryhmän laatimassa, vuosittain päivitettävässä koulukohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa tulee kuvata ohjauksen osalta mm. yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa (Opetushallitus

2014, 83). Pitkäkankaan koulun lukuvuoden 2015- 2016 oppilashuoltosuunnitelmassa on kuvattu ohjaus siirtymävaiheissa (<https://wilma.ouka.fi/strategy/viewall/471>, luettu 20.3.2016).

Oppilaalla on lakisääteinen oikeus myös yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Oppilaan tueksi voidaan koota monialainen asiantuntijaryhmä, jonka kokoonpanosta sovitaan huoltajan ja oppilaan kanssa. Ryhmään voi kuulua opettajan, oppilaan ja huoltajien lisäksi esimerkiksi opinto-ohjaaja, koulukuraattori, -psykologi, ja terveydenhoitaja. Ryhmä sopii yhteisistä tavoitteista ja työskentelystä tapauskohtaisesti. Monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisista laaditaan oppilashuoltokertomus, johon kirjataan yhdessä sovitut asiat. (<http://www.ouka.fi/oulu/pitkakankaan-koulu/oppilashuolto>, luettu 6.3.2016.)

5.2 Koulun ulkopuoliset ohjauksen yhteistyötahot

Ohjauksessa tehdään monialaista yhteistyötä eri koulujen, kouluasteiden ja koulumuotojen, eri hallinnon alojen, järjestöjen ja elinkeinoelämän kanssa. Opinpolun eri vaiheissa yhteistyöverkosto muotoutuu ohjaustehtävän ja oppilaiden ohjaustarpeiden mukaan. Yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi

- sosiaali- ja terveystoimi, esimerkiksi oppilashuollollinen yhteistyö
- nuorisotoimi, esim. aamu- ja iltapäivätoiminta, etsivä nuorisotyö
- poliisihallinto esim. koulupoliisitoiminta
- työelämäyhteistyö, paikalliset yritykset ja muut työpaikat: esim. oppilaiden työelämään tutustuminen
- järjestöt ja yhdistykset, esim. työelämään tutustuminen, tukioppilastoiminta
- työ- ja elinkeinohallinto, esim. yhteistyö oppilaan urasuunnittelussa, ammatinvalintapsykologin palvelut
- toisen asteen oppilaitokset ja muut oppilaitokset: yhteistyö nivelvaiheissa, tutustumiskäynnit
- Opetushallituksen ohjaus- ja neuvontapalvelu, yhteishakujärjestelmä.

6 Koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt

Työelämäyhteistyöllä voidaan laajentaa oppimisympäristöä koulun ulkopuolelle sekä edistää oppilaan työelämätietoja ja -taitoja. Työelämään tutustumisen tapoja ovat muun muassa työelämän edustajien vierailut oppitunneilla, opintokäynnit työpaikoilla ja yrityksissä, yhteistyöprojektit ja työelämään tutustumisjaksot (=TET). Työelämään tutustumisjaksot ovat tärkeä ohjauksen toimintamuoto perusopetuksen yläluokilla. Oulun perusopetuksessa TET-jaksoja sisältyy oppilaan opintoihin seitsemännellä luokalla yksi päivä, kahdeksannella kolme päivää ja yhdeksännellä viisi päivää. Jaksojen tavoitteena on oppilaan tutustuminen työelämän pelisääntöihin, toimintatapoihin ja ammatteihin. TET-jaksosta tehdään kirjallinen sopimus koulun ohjeiden mukaisesti. Työpaikalla nimetään vastuuhenkilö, joka perehdyttää ja opastaa oppilasta. Oppilas pitää TET-päivistä oppimispäiväkirjaa. TET:stä saatuja kokemuksia, tietoa ja palautetta tulee hyödyntää eri oppiaineiden opiskelussa (Opetushallitus 2014, 444). Pitkäkankaan koulussa pyritään jatkossa hyödyntämään organisoidummin oppilaiden TET -kokemuksia eri oppiaineiden opiskelussa.

Maaliskuussa 2016 toteutetussa Ohjauskyselyssä selvisi, että työelämäyhteistyö on Pitkäkankaan koulussa varsin vähäistä. Opettajat ideoivat, että työelämän edustajien vierailuja koululle tulisi olla enemmän. Esi-

merkiksi huoltajia voisi hyödyntää työelämäyhteistyössä. Oppimisympäristöä voisi laajentaa tekemällä yrittävien vierailuja. Työelämäyhteistyötä pyritään kehittämään jatkossa Pitkäkankaan koulussa kaikilla vuosiluokilla eri oppiaineissa.

7 Oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako

Oppilas keskiössä – oppilaan aktiivinen rooli ohjauksessa

Ohjauksen keskiössä on oppilas ja hänen sosiaalinen ryhmänsä, sillä ohjaus lähtee oppilaan tarpeesta. Oppilas on oman elämänsä asiantuntija. Oppilas nähdään ohjauksessa sosio-konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaisesti aktiivisena toimijana, joka oppii asettamaan tavoitteita, ratkaisemaan ongelmia sekä reflektoimaan oppimistaan, tunteitaan ja kokemuksiaan. Oppilaalla on oikeus omiin tarpeisiinsa nähden riittävästi ohjaukseen. (Opetushallitus 2014, 17.) Ohjaus Pitkäkankaan yhtenäiskoulussa on jatkumo ensimmäiseltä vuosiluokalta yhdeksännelle. Koulussamme ohjaavat luokanopettajat, luokanvalvojat, aineenopettajat, opinto-ohjaajat, erityisopettajat, koulunkäynninohjaajat, rehtori, kuraattori, koulupsykologi, terveydenhoitajat, tukioppilaat ja muu henkilökunta sekä huoltajat. Työnjakoa on hahmoteltu Oulun seudun kunnille suunnatun Ohjaussuunnitelman laatiminen -oppaan (Anttonen & Portaankorva 2009) pohjalta. Pitkäkankaan koulussa ohjauksen toimijoiden työnjako on seuraavanlainen:

Aineenopettaja

- kasvattaa, opettaa ja ohjaa
- arvostaa ja kohtelee oikeudenmukaisesti jokaista oppilasta, puuttuu kiusaamiseen
- ohjaa oppilaan tarvittaessa oppilashuollollisen tuen piiriin
- edistää oppimista, huolehtii oman oppiaineensa opiskelutekniikan ohjaamisesta ja monipuolisesta opetuksesta
- havainnoi ja tunnistaa oppilaan oppimis- ym. vaikeuksia mahdollisimman varhain ja ilmaisee huolensa, osallistuu tukitoimien suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä erityisopettajan ja muiden opettajien kanssa
- havainnoi yhdessä erityisopettajan kanssa erityisen tuen piiriin kuuluvan oppilaan kehittymistä ja tarvittaessa tuki puretaan
- on valmistautunut perustelemaan oppilaalle oman aineensa opiskelun tarkoitusta
- osaa kertoa oman oppiaineen opiskelumahdollisuuksista
- seuraa ja arvioi monipuolisesti oppilaan oppimista, oppitunneille osallistumista sekä informoi huoltajaa arvioinnista ja oppilaan etenemisestä oppiaineessa
- huolehtii, että uhka oppilaan heikosta kouluarvosanasta annetaan ajoissa huoltajille tiedoksi
- informoi luokanvalvojaa ja oppilaanohjaajaa opintomenestymisen muutoksista
- merkitsee poissaolot ja muut tuntimerkinnot Wilmaan
- antaa ohjaavaa ja kannustavaa palautetta oppilaalle
- tekee yhteistyötä luokanvalvojan ja erityisopettajan kanssa
- huolehtii, että luokanvalvoja on tietoinen oppilaalle annetuista rangaistuksista.

Luokanopettaja ja luokanvalvoja

- kasvattaa ja ohjaa. Luokanopettajan ja -valvojan tehtävänä on huolehtia hänelle määrätyn luokan kasvatuksellisista asioista. Tehtävä edellyttää yhteistyötä toisten opettajien ja koulun muun henkilökunnan kesken sekä koulun ja kodin välillä.
- luo luokkaansa myönteistä yhteishenkeä ja tekee koulun käytänteet ja säännöt tutuksi oppilailleen
- tutustuu luokkansa oppilaisiin ottaen erityisesti huomioon oppilaan persoonallisuuden kehittymiseen ja koulukäyntimotivaatioon sekä oppimisvaikeuksiin vaikuttavat tekijät
- tukee oppilaan myönteisen minäkuvan kehittymistä
- ohjaa ahkeruuteen ja yritteliäisyyteen
- vastaa opetus suunnitelman mukaisesti arviointikeskustelujen ja/tai kehityskeskustelujen käymisestä luokkansa oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.
- edistää kiusaamisen vastaista ilmapiiriä luokassaan, tekee kiusaamiskyselyt sovituin väliajoin ja vie esille tulleet kiusaamistapaukset eteenpäin KiVa -kouluohjelman mukaisesti
- kokoaa oppilashuollollisen asiantuntijaryhmän oppilaan ja huoltajan suostumuksella, mikäli hänelle herää huoli oppilaan hyvinvoinnista, oppimisesta tai terveydestä
- kartoittaa oppilaan kokonaistilanteen tehostettuun tukeen siirtymisen prosessissa mm. käy läpi tukitoimet, joita oppilas on saanut
- vastaa pedagogisen arvion prosessin käynnistämisestä, organisoinnista ja on prosessissa mukana
- huolehtii, että luokkansa oppilaiden pedagogisen tuen suunnitelmat tulevat päivitettyä
- osallistuu tarvittaessa eri yhteistyöverkostojen palaveriin (esim. oppilaan terapeutti, sosiaalitoimi)
- oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa tekee yhteistyötä muiden ohjaukseen osallistuvien henkilöiden (esim. kuraattorin, psykologin, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan) kanssa
- seuraa oppilaan koulumenestystä ja ottaa tarvittaessa yhteyttä erityisopettajaan, aineenopettajaan ja yläluokilla opinto-ohjaajaan
- neuvottelee tarvittaessa oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa koulunkäyntiä koskevista asioista
- on oman luokkansa oppilaiden edustaja opetusta ja järjestyksenpitoa koskevilla asioilla
- kontrolloi ja selvittää oppilaiden poissaolosten syyt sekä ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin
- voi antaa luvan enintään viiden päivän poissaoloon
- kontrolloi luokkansa oppilaiden kasvatuskeskusteluja (5. -9. lk) ja osallistuu oppilaan lukukausittain laskettuna toiseen ja kolmanteen kasvatuskeskusteluun
- huolehtii, että oppilaiden rangaistukset tulevat suoritettua.

Erityisluokanopettaja ja laaja-alainen erityisopettaja

- kasvattaa, opettaa ja ohjaa
- antaa erilaisin joustavin opetusjärjestelyin osa-aikaista erityisopetusta oppilaille, joilla on opiskelussa yleisen, tehostetun tai erityisen tuen tarvetta
- osallistuu oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen, kartoittamiseen, tukitoimien suunnitteluun ja tuen toteutukseen yhteistyössä muun opetus- ja ohjaushenkilöstön kanssa
- konsultoi ja auttaa opettajia tukitoimien suunnittelussa
- kirjaa antamansa tuen Wilmaan
- osallistuu pedagogisten asiakirjojen (oppimissuunnitelma, pedagoginen selvitys, hojks) laadintaan yhteistyössä oppilaan, huoltajien, luokan-/aineenopettajan ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa
- osallistuu erityisen tuen tarpeen arviointiin ja kartoittamiseen tuen tarkistamisen ja päättämisen osalta
- määrittää opetuksen erityiset painoalueet ja yksilöllistettyjen oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt yhteistyössä luokanopettajan ja aineenopettajan kanssa
- on mukana nivelvaiheiden tiedonsiirrossa varmistaen pedagogisen tuen kannalta tarpeellisen tiedon siirtymisen
- tiedottaa luokanvalvojalle oppilaan opetuksen erityisjärjestelyistä
- tekee yhteistyötä opinto-ohjaajan kanssa tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden jatko-opintoihin ohjaamisessa sekä tarvittaessa lausuntojen ja tiedonsiirtolomakkeiden laadinnassa
- osallistuu koulun oppilashuoltoryhmän työhön

Opinto-ohjaaja

- on päävastuussa koulun oppilaanohjauksen suunnittelusta, kehittämisestä ja toteutuksesta
- tukee oppilaan kasvua, ohjaa opiskeluun ja jatko-opintoihin liittyvissä asioissa
- huomioi kaikessa yksilöohjauksessa oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tuen tarpeet
- pitää oppilaanohjauksen oppitunnit voimassa olevan opetussuunnitelman mukaisesti
- antaa yksilö-, pienryhmä- ja ryhmäohjausta
- osallistuu koulun oppilashuoltoryhmän työskentelyyn ja tarvittaessa yksilökohtaiseen oppilashuoltoon
- esittelee yläkoulun toimintaa kuudesluokkalaisille
- vastaa tuleville seitsemäsluokkalaisille ja heidän huoltajilleen järjestettävän tutustumisillan järjestelyistä
- vastaa luokkien muodostamisesta yhdessä erityisopettajan ja rehtorin kanssa
- ohjaa ja tukee oppilaita muiden ohjaukseen osallistuvien kanssa koulutuksen nivelvaiheissa
- seuraa ja tarvittaessa ohjaa ja tukee oppilaiden koulunkäyntiä yhteistyössä luokanvalvojen, aineenopettajien ja oppilashuoltoon kuuluvien henkilöiden kanssa
- tekee yhteistyötä oppilaiden huoltajien kanssa: esim. oppilashuoltoon, valinnaisainevalintoihin, jatko-opintoihin ja oppilaan urasuunnitteluun liittyvä sähköinen tiedottaminen, tiedotteet, vanhempainillat, yhteydenotot ja tapaamiset
- tiedottaa oppilaiden huoltajia jatko-opintomahdollisuuksista ja yhteisvalinnasta
- organisoii valinnaisaineiden valintaprosessin
- suunnittelee, organisoii ja ohjaa oppilaiden työelämään tutustumisen jaksot
- jakaa mahdolliset kesätyösetelit ja ohjaa kesätyön hakemisessa
- järjestää opinto- ja tutustumiskäyntejä sekä koulutuskokeiluja
- tekee yhteistyötä muiden oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa
- ohjaa oppilaita tarkoituksenmukaisesti jatko-opiskelu- ja uravalintoihin
- vastaa yhdeksäsluokkalaisten henkilökohtaisesta, jatko-opintoja, ammatinvalintaa ja urasuunnittelua koskevasta ohjauskeskustelusta
- on päävastuussa yhteishaun järjestelyistä
- vastaa jälkiohjauksesta yhdessä etsivän nuorisotyön kanssa
- huolehtii osaltaan tiedonsiirrosta nivelvaiheessa kuudennelta seitsemännelle ja toisen asteen oppilaitokseen
- laatii seurantatilaston sijoittumisesta jatko-opintoihin
- kerää palautetta ohjauksesta arvioinnin perustaksi.

Rehtori

- luo ohjaukselle toimintaedellytykset ja huolehtii, että kaikilla ohjaukseen osallistuvilla on siihen mahdollisuus ja riittävät resurssit
- vastaa koulunkäynninohjaajaresurssin käytön suunnittelusta ja kohdentamisesta
- tukee ohjauksen suunnittelua ja ohjauksen henkilöiden välistä yhteistyötä
- varmistaa, että oppilaan oikeus henkilökohtaiseen ohjaukseen toteutuu
- päättää vuosittaiset valinnaisaineryhmät
- vahvistaa luokkajaon ja päättää mahdollisista luokkasiirroista
- huolehtii päättöarvioinnista tiedottamisesta oppilaiden huoltajille
- osallistuu muiden ohjauksesta huolehtivien ja huoltajien kanssa niiden opiskelijoiden ohjaukseen, joilla on erityisiä vaikeuksia suorittaa perusopetusta
- johtaa oppilashuoltoryhmän työskentelyä ja tiedottaa ryhmän työstä opettajakunnalle
- mahdollistaa koulun ja kodin yhteistyön järjestämisen
- mahdollistaa työelämään tutustumisjaksot oppilaille
- tukee koulukiusaamiseen puuttumista

Koulunkäynninohjaaja

- pyrkii edistämään oppilaan itsenäistä selviytymistä ja sosiaalista kanssakäymistä sekä tukea oppilaan myönteisen itsetunnon kehittymistä
- toimii työssään koulun kasvatustavoitteiden mukaisesti
- osallistuu oppilaan ohjaamiseen oppitunneilla yhteistyössä opettajan kanssa
- suunnittelee oppilaan ohjaamista ja tukemista opettajan ja muiden yhteistyötahojen kanssa sekä valmistaa tarvittavia oppimateriaaleja
- ohjaa ja tarvittaessa avustaa oppilasta selviytymään koulun päivittäisistä tilanteista
- perehtyy oppilasta koskeviin tarpeellisiin tietoihin, käsittelee niitä tahdikkaasti ja luottamuksellisesti ja tietosuojalakeja noudattaen
- tukee lapsen kommunikointia ja vuorovaikutusta käyttämällä tarvittaessa korvaavia kommunikatiomenetelmiä (esimerkiksi PCS-kuvat, pictot, viittomat) luonnollisena osana koulupäivää
- osallistuu tarvittavilta osin oppilaiden pedagogisten arviointien, oppimissuunnitelmien ja HOJKS:ien laadintaan sekä oppilashuoltotyöhön
- huolehtii oppimisympäristön turvallisuudesta ja viihtyisyydestä yhdessä opettajan kanssa
- huolehtii oppilaan tarvitsemista apuvälineistä ja oppimateriaaleista sekä niiden järjestämisestä opetustilanteita varten
- osallistuu ohjaajien yhteisiin palavereihin ja ammattitaitoa ylläpitävään koulutukseen
- toimii osaltaan jatkuvan kuntoutuksen toteuttajana
- voi suorittaa halutessaan oppilaan hoitoon liittyviä tehtäviä annettujen ohjeiden mukaan edellyttäen, ettei hoitotoimenpide vaadi terveydenhuollon koulutusta
- suunnittelee ja toteuttaa koululaisten aamupäivä- ja iltapäivätoimintaa
- huolehtii muista esimiehen antamista koulunkäynninohjaajan tehtävistä.

Koulukuraattori

- edustaa sosiaalityön asiantuntemusta oppilashuollossa sekä koulun opetus- ja kasvatustyön suunnittelussa ja kehittämisessä
- edistää lasten ja nuorten elämänhallintaa ja voimavaroja sekä tukee oppilaita tasapainoiseen kasvuun ja kehitykseen erilaisissa elämäntilanteissa
- tukee oppilaan arjen sujumista, vuorovaikutussuhteita ja toimintakykyä
- olennainen osa työtä ovat sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäiseminen, tunnistaminen ja niihin puuttuminen
- tarjoaa konsultaatioapua opettajille. Keskustelut käydään nimettöminä, mikäli oppilaan ja hänen perheensä kanssa ei ole toisin sovittu.
- voi työskennellä myös ryhmien tai luokkien kanssa (esim. sosiaalisten suhteiden ongelmat)
- Oppilaat voivat tulla koulukuraattorin asiakkuuteen oma-aloitteisesti, vanhempien, koulun henkilökunnan tai koulun ulkopuolisen tahon ohjaamina. Työskentelyyn otetaan usein mukaan myös lapsen tai nuoren lähiverkostoa ja kootaan oppilaskohtainen asiantuntijaryhmä.
- Yhteydenoton aiheina ovat yleensä sosiaaliset suhteet, koulunkäyntiin liittyvät ongelmat, motivaatio-ongelmat, aggressiivinen käyttäytyminen, kiusaaminen, tunne-elämän pulmat, mielialaongelmat, perheeseen liittyvät ongelmat sekä elämän erilaiset kriisitilanteet.
- Tarvittaessa oppilaalle ja perheelle järjestetään myös muuta tarvittavaa apua. Koulukuraattorin tehtävänä on saada lasta ja nuorta tukevia resursseja ja verkostoja toimimaan yhdessä oppilaan hyvinvoinnin tukemiseksi.

Koulupsykologi

- työn keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaan hyvinvointia, tervettä kasvua ja kehitystä, sekä ennaltaehkäistä ja vähentää oppimis- ja sopeutumisvaikeuksia
- työn tavoitteena on myös edistää koko kouluyhteisön psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia
- yhteyttä voi ottaa oppimiseen, omaan elämään, perheen kriisitilanteeseen, mielialaan tai koulunkäyntiin liittyvissä pulmissa. Keskustelut ovat vapaaehtoisia ja luottamuksellisia.

- työmuotoina ovat kahdenkeskiset tukikeskustelut sekä perhe- ja verkostotapaamiset. Koulupsykologit työskentelevät myös oppilasryhmien ja luokkien kanssa.
- tekee tarvittaessa psykologisia tutkimuksia oppilaan oppimisvalmiuksien ja -vaikeuksien sekä tunne-elämän ja sosiaalisten suhteiden kartoittamiseen
- toimii koulun moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä, jossa psykologin tehtävänä on antaa konsultaatiota ja tehdä yhteistyötä koulun henkilökunnan kanssa
- osallistuu tarvittaessa oppilaskohtaisen, oppilashuollollisen asiantuntijaryhmän palavereihin
- osallistuu erilaisiin kodin ja koulun yhteistyömuotoihin, kuten vanhempainiltoihin
- osallistuu esikoululaisten kouluvalmiusselvityksiin.

Terveydenhoitaja

- seuraa oppilaan kasvua ja kehitystä, edistää oppilaan terveyttä ja tukee perheen hyvinvointia
- seuraa ja tukee fyysisesti ja psyykkisesti sairaita sekä oppimisvaikeuksisia oppilaita sekä tarvittaessa hoitaa heidän kuntoutuksensa järjestelyjä
- toimii asiantuntijana koulu yhteisön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä
- antaa ensiapua akuuteissa sairauksissa, neuvoa oppilaita, ohjaa heidät tarvittaessa hoitoon ja on koulun ensiapuvalmiuden asiantuntija
- toimii sairauksien ennaltaehkäisyssä ja antaa rokotukset
- on mukana oppilashuoltoryhmässä oman alansa asiantuntijana
- konsultoi oppilasta ja oppilaanohjaajaa ammatinvalintaan liittyvien terveydellisten seikkojen tunnistamisessa
- pitää terveysasioista mahdollisuuksien mukaan luentoja.

Muu henkilökunta

- tukee koulun kasvatustavoitteita
- osallistuu koulun sisäiseen yhteistyöhön esimerkiksi 7. luokkien työelämään tutustumisessa
- tiedottaa havaitsemistaan työympäristöön ja oppilaiden käyttäytymiseen liittyvistä epäkohdista niistä vastaaville henkilöille
- vastaa toimenkuvansa mukaan koulutyön sujumisesta.

Tukioppilas

- tukee seitsemäsluokkalaisten sopeutumista yläkouluun (kummitukioppilastoiminta)
- luo iloista ja kannustavaa ilmapiiriä
- järjestää erilaisia koulun yhteishenkeä kohottavia tapahtumia ja osallistuu niihin.

Huoltaja

- on ensisijaisesti vastuussa lapsen ja nuoren kasvatuksesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista
- huolehtii lain mukaisesti siitä, että oppilaan oppivelvollisuus tulee suoritetuksi
- sitoutuu lapsen ja nuoren opiskelun tukemiseen
- tekee yhteistyötä koulun kanssa niin, että yhteisvastuullisen kasvatuksen avulla edistetään lapsen oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia
- ilmoittaa lasta koskevista poissaoloista opettajalle/luokanvalvojalle
- osallistuu mahdollisuuksiensa mukaan koulun järjestämiin huoltajille tarkoitettuihin tilaisuuksiin
- osallistuu oppilaan jatko-opintojen suunnitteluun.

8 Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat – Ohjauksen polku Pitkäkankaan koulussa vuosiluokilla 1- 9

Tässä luvussa kuvataan Pitkäkankaan koulun ohjaus oppilaan opinpolulla vuosiluokittaisten ohjaustarpeiden mukaan edeten. Erytystä huomiota kiinnitetään nivelvaiheisiin, joiden ohjaus on esitetty erikseen. Myös kodin ja koulun välinen yhteistyö on haluttu nostaa esille erillisiin taulukoihin. Vuosiluokkakohtaisten ohjaustarpeiden hahmottelussa on käytetty tukena seuraavia julkaisuja ja lähteitä: Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, Oulun seudun kunnille suunnattu Ohjaussuunnitelman laatiminen -opas (Anttonen & Portaankorva 2009), Oulunsalon kunnan ohjaussuunnitelma (Uusimäki koonnut 2010) sekä Oulun kaupungin Yrittäjyyskasvatuksen polku.

Taulukoissa vasemmalla ovat ohjauksen tavoitteet. On huomattava, että tavoitteet ovat osittain päällekkäisiä ja toisiaan tukevia. Esimerkiksi vastuullisuuteen ohjaamisen voidaan katsoa olevan kasvun ja kehityksen tukemista, mutta myös työelämään ohjaamista sekä opiskelun ohjaamista. Yhdellä ohjaustoiminnalla saavutetaan siis yhtä aikaa useita tavoitteita.

Taulukoissa tavoitteiden vieressä kuvataan tavoitteita tukeva ohjaustoiminta. Toimintamuodot on poimittu opettajille ja koulunkäynninohjaajille suunnatun Ohjauskyselyn vastauksista. Merkintä ”W” ohjaustoiminta-sarakkeessa tarkoittaa, että toiminta kirjataan Wilmasta löytyviin asiakirjoihin. Ohjaustoiminnassa on otettu huomioon Oulun kaupungin Yrittäjyyskasvatuksen polun tavoitteita. Taulukossa merkintä ”(Y)” tarkoittaa, että toiminta vastaa Yrittäjyyskasvatuksen polun tavoitteita. Ajankohta on merkitty niiden ohjaustoimintojen kohdalle, joilla on perusteltu paikkansa ohjauksen polulla. Muutoin ohjaustoimintoja toteutetaan jatkuvasti, osana koulun arkea. Taulukossa käytetään henkilöstöstä seuraavia lyhenteitä:

ESO = esiopettaja, VEO = varhaiskasvatuksen erityisopettaja, ERO = erityisopettaja, LO = luokanopettaja, KKO = koulunkäynninohjaaja, LV = luokanvalvoja, AO = aineenopettaja, opo = opinto-ohjaaja, oph-henk. = oppilashuollollinen henkilöstö ja henk.k = koko henkilökunta.

8.1 Ohjaus vuosiluokilla 1- 2

Oppilaanohjauksen tavoitteena on tukea oppilaan siirtymistä esiopetuksesta alkuopetukseen. Siirtymävaiheessa esiopetuksesta alkuopetukseen yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeää. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kodin kanssa. Siirtymä edellyttää yhteistyötä esi- ja alkuopetuksen henkilökunnan sekä huoltajien kesken. Jokaisen lapsen oppimisvalmiudet ja mahdolliset oppimisen ja koulukäynnin tukitarpeet otetaan huomioon. (Opetushallitus 2014, 98.) Päävastuu vuosiluokkien 1 ja 2 ohjauksesta on luokan omalla opettajalla. Huomioitavaa on, että kaikella ohjauksella tuetaan vuosiluokkien 1- 2 erityistä tehtävää, koululaiseksi kasvamista: tavoitteena on tukea oppilaan koulukäyntitaitojen ja opiskelunvalmiuksien kehittymistä, ja ohjata oppilasta ottamaan vähitellen vastuuta koulukäynnistään. Kodin tuki tässä tehtävässä on ensiarvoisen tärkeää. Ennen siirtymää kolmannelle vuosiluokalle on tärkeää varmistaa, että oppilas hallitsee opiskelun edellyttämät perustaidot. Tiedon-siirrosta on huolehdittava, jos luokanopettaja vaihtuu. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opiskelun muutoksista, mm. uusista oppiaineista.

TAULUKKO 1. Ohjaus esi- ja alkuopetuksen siirtymävaiheessa Pitkäkankaan koulussa			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva ohjaustoiminta	Ajankohta	Vastuut
<ul style="list-style-type: none"> • Alkuopetuksen aloittamisen sujuvuus • Oppilaan tuen tarpeen selvittäminen • Sopivan ryhmän selvittäminen • Esikoululaisen turvallisuuden tunteen lisääminen 	- Esiopetuksen oppimissuunnitelmien laatiminen (W tai paperi)	syyskuu - lokakuu	ESO + huoltajat + lapsi
	- Lapsen oppimisvalmiuksien havainnointi, tehostetun ja erityisen tuen tarpeen arviointi ja riittävien tukitoimien järjestäminen, monialainen oppilashuollollinen yhteistyö (W)	toistuvasti	ESO + VEO, tarvittaessa ERO
	- Kouluun tutustumista erilaisten tapahtumien, vierailujen kautta	koko vuosi	ESOt ja LOT
	- Esiopetuksesta kouluun -vanhempainilta esikoululaisen huoltajille (tarvittaessa, mahdollisesti alueellisena)		ESOt+ pväkodin johtaja+ EROt+ VEO+LOT + rehtori+ huoltajat
	- Esiopetusryhmän havainnointi	pyydettyäessä	ERO
	- Kouluun ilmoittautuminen (W)	tammikuu	huoltajat
	- Iltapäivätoimintapaikan hakeminen	tammi-maalis	huoltajat
	- Koulupaikan valmistelu	helmikuu	rehtori
	- Oppilaaksi ottopäätöksen teko	maaliskuu	alurehtori
	- Kouluvalmiustestit tarvittaessa	maaliskuu	koulupsykologi
	- Esikoululaisten arviointikeskustelut (Esiopetuksen oppimissuunnitelma)	maaliskuu	ESO + huoltajat + lapsi
	- Tiedonsiirtokeskustelut (Koulutulokkaat -koontilomake)	maalis - huhtikuu	ERO + ESOt + LOT + rehtori
	- Tiedonsiirtokeskustelut tehostettua tai erityistä tukea saavista oppilaista	maalis-huhtikuu	ESO + VEO + ERO, huoltajat
	- Luokkien muodostaminen	huhtikuu	EROT
- Kouluun tutustuminen + infotilaisuus tulevien 1. luokan oppilaiden huoltajille	toukokuu	EROT+ LOT+ oph-henk. + rehtori + huoltajat	

TAULUKKO 2. Kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa vuosiluokilla 1- 2			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva toiminta	Ajankohta	Vastuut
<ul style="list-style-type: none"> • Kasvun ja kehityksen tukeminen • Koulunkäynnin ja opintojen sujuminen 	- Yhteydenpito	tarvittaessa	LO + huoltajat
	- Vanhempainillat	syksyisin	LO + huoltajat
	- Arviointikeskustelut	syksyisin + mahd. keväällä	LO + huoltajat + oppilas (+ERO)
	- Huolen herätessä tarvittaessa tapaaminen, esim. kehityskeskustelu tai oppilashuollollinen asiantuntijaryhmä	tarvittaessa	LO + huoltajat + oppilas

TAULUKKO 3. Ohjaus 1. vuosiluokan alussa Pitkäkankaan koulussa			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva ohjaustoiminta	Ajankohta	Vastuut
<ul style="list-style-type: none"> • Aloittavan eka-luokkalaisen turvallisuuden tunteen lisääminen • Yhteisistä peilisäännöistä sopiminen ja koulun käytänteiden tuuksi tekeminen 	- Perehdytään koulun käytänteisiin, sääntöihin ja ohjeisiin sekä koulun oppimisympäristöön.	1. lk aloitus	LO
	- Kartoitetaan testein oppilaan matemaattiset taidot, kielelliset valmiudet, tekninen lukutaito ja kirjoittamisen taidot.	1. lk syksy	LO + ERO
	- Edistetään koulumyönteisen asenteen syntymistä.	1. lk aloitus	LO + KKO huoltajat
	- Luodaan luokkaan turvallinen ja avoin ilmapiiri.	1. lk aloitus	LO + KKO
	- Järjestetään vanhempainilta.	1. lk aloitus	LO + huoltajat

TAULUKKO 4. Ohjaus vuosiluokkien 1- 2 aikana Pitkäkankaan koulussa			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva ohjaustoiminta	Ajankohta	Vastuut
• Kasvun ja kehityksen tukeminen	- Tuetaan ryhmässä toimimisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. (Y)		LO + henk.k
	- Seurataan oppilaan hyvinvointia ja oppimista. Kootaan tarvittaessa oppilashuollollinen asiantuntijaryhmä ja kirjataan tavoitteet Oppilashuoltokertomukseen. (W)		LOt + ERO huoltajat
	- Ohjataan suvaitsevaisuuteen. (Y)		LO + henk.k.
	- Tuetaan oman toiminnan arviointitaitojen kehittymistä		LO + huoltajat
	- Vahvistetaan itsetuntoa edistämällä omien vahvuuksien löytämistä. (Y)		LO+ ERO+ KKO + huoltajat
	- Pidetään ryhmämuotoisia, Hyvinvoinnin portaat -mallin mukaisia tukitunteja luokkien tarpeen mukaan.	tarvittaessa	ERO + LO + ku-raattori
	- Oppilas osallistuu terveystarkastuksiin: laaja 1.luokalla (huoltaja mukana) ja suppeampi 2.luokalla.	1. lk 2. lk	huoltajat + tarv. hoitaja + lääkäri
• Opiskeluvalmiuksien edistäminen	- Ohjataan koulunkäyntitaitoihin: opetellaan ottamaan vastuuta omista tehtävistä ja tavaroista. (Y)		LO + henk.k. huoltajat
	- Opetellaan erilaisia työskentelytapoja.		LO+ KKO+ERO
	- Harjoitellaan tiedonhankintaa.		LO+ KKO+ERO
	- Opetellaan hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa.		LO + KKO + ERO
	- Ohjataan englannin kielen opiskelutekniikkaan.	2. lk aloitus	AO + ERO
• Oppimisen edistäminen	- Ohjataan tavoitteiden asetteluun. (Y)		LO+KKO+ERO
	- Ohjataan oppimista yksilöllisistä lähtökohdista tavoitteiden saavuttamiseksi.		LO+KKO+ERO huoltajat
	- Annetaan ohjaavaa ja kannustavaa palautetta.		LO+KKO+ERO huoltajat
	- Edistetään oppilaan myönteisen minäkuvan syntymistä itsestä oppijana.		LO+KKO+ERO huoltajat
	- Tehdään vuosiluokittain sovitut lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan taitojen kartoitukset tuen tarpeen havaitsemiseksi. Annetaan tarvittavaa tukea esim. eriyttämällä, ohjaamalla, tukiopetuksena, osa-aikaisena erityisopetuksena. (W)		ERO + LO
	- Tehdään tarvittaessa pedagoginen arvio ja siirrytään tehostettuun tukeen oppilaalle laaditun oppimissuunnitelman mukaisesti. (W)		LO + ERO+ huoltajat + oph-henk.
	- Tehdään tarvittaessa pedagoginen selvitys. Siirrytään kirjallisen päätöksen kautta antamaan erityistä tukea oppilaalle laaditun HOJKS:n mukaisesti. (W)		LO +ERO+ huoltajat+ oph.henk + aluerehtori
	- Käydään arviointikeskustelut: kannustava palaute ja tavoitteiden asettelu. (W)	1. lk syksy 2. lk syksy	LO + huoltajat +oppilas (+ERO)
	- Edistetään oppimista huomioimalla ryhmäkoko ja jakotunnit.		rehtori
• Työelämä-tiedon lisääminen	- Ohjataan ahkeruuteen, yritteliäisyyteen ja työnteon arvostamiseen. (Y)		LO + henk.k. huoltajat
	- Opetellaan sinnikkyyttä, omatoimisuutta ja epäonnistumisten sietämistä. (Y)		LO + henk.k. huoltajat
	- Tutustutaan koulun sisäisiin ja oppilaan lähipiirin ammatteihin. (Y)		LO + huoltajat

TAULUKKO 5. Ohjaus vuosiluokkien 2- 3 siirtymävaiheessa Pitkäkankaan koulussa			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva ohjaustoiminta	Ajankohta	Vastuut
<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaan sujuva ja onnistunut siirtymä 3. vuosiluokalle • Kodin ja koulun välinen yhteistyö tukemassa siirtymää 	<ul style="list-style-type: none"> - Kartoitetaan ennen siirtymää, hallitseeko oppilas opiskelun edellyttämät perustaidot. - Erytystä huomiota kiinnitetään matematiikan, kirjoittamisen ja lukemisen oppimisvalmiuksiin. 	2. lk kevät	LO + ERO
	<ul style="list-style-type: none"> - Tarkistetaan oppilaan erityisen tuen tarpeellisuus pedagogisen selvityksen avulla ja tehdään päätös tuen jatkosta tai lopetuksesta. 	2. lk kevät	ERO+ aluerehtori (+ mahd. psykologi)
	<ul style="list-style-type: none"> - Tuetaan oppilaan itseluottamusta koululaisena. 	3. lk aloitus	LO+ ERO+ huoltajat
	<ul style="list-style-type: none"> - Huolehditaan tiedonsiirrosta opettajan mahdollisesti vaihtuessa. 	3. lk aloitus	LOt + ERO
	<ul style="list-style-type: none"> - Tiedotetaan huoltajia opiskelun muutoksista, mm. uusista oppiaineista. 	3. lk aloitus	LO

8.2 Ohjaus vuosiluokilla 3- 6

Vuosiluokilla 3- 6 oppilaanohjauksen tavoitteena on, että oppilas oppii ottamaan yhä enemmän vastuuta koulunkäynnistään ja opiskelustaan. Ohjauksella tuetaan kyseisten vuosiluokkien erityistä tehtävää, oppijana kehittymistä. Se tarkoittaa omien opiskelutaitojen tunnistamista ja kehittämistä, mutta myös mahdollisten oppimisvaikeuksien tunnistamista ja tuen tarjoamista. Oppilaat harjoittelevat realististen tavoitteiden asettelua ja itsearviointitaitoja. Kasvava itsetuntemus auttaa oppilasta tekemään itselle sopivia oppiainevalintoja. Oppilaita ohjataan itsensä hyväksymiseen, velvollisuuksiensa ja vastuidensa ymmärtämiseen sekä rakentavaan vuorovaikutukseen. Alkuopetuksessa alkanutta yhteistyötä kotien kanssa jatketaan aktiivisesti. Huoltajille ja oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia henkilökohtaisiin ohjauskeskusteluihin opiskelua ja koulunkäyntiä koskevissa kysymyksissä. Siirtymä kuudennelta seitsemännelle vuosiluokalle edellyttää koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä ja oppilaan tuen tarpeen päivittämistä. Myös kodin ja koulun välinen yhteistyö on oleellista siirtymävaiheessa.

TAULUKKO 6. Ohjaus vuosiluokkien 3- 6 aikana Pitkäkankaan koulussa			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva ohjaustoiminta	Ajankohta	Vastuut
<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Korostetaan yhteisten sääntöjen ja sopimusten merkitystä. (Y) 		LO + henk.k. + huoltajat
	<ul style="list-style-type: none"> - Ohjataan oppilasta ottamaan vastuuta ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. (Y) 		LO + henk.k.
	<ul style="list-style-type: none"> - Tuetaan oppilaan itsetunnon kehittymistä ohjaamalla oppilasta löytämään vahvuutensa ja rohkaistaan oppilasta itsensä hyväksymiseen kehittymishaasteineen. (Y) 		LO + ERO+ henk.k. + huoltajat
	<ul style="list-style-type: none"> - Ohjataan rakentavaan vuorovaikutukseen: esim. rakentavan palautteen antaminen ja vastaanottaminen, toisten vahvuuksien arvostaminen. (Y) 		LO + henk.k. huoltajat
	<ul style="list-style-type: none"> - Seurataan oppilaan hyvinvointia ja oppimista. Kootaan tarvittaessa oppilashuollollinen asiantuntijaryhmä ja kirjataan tavoitteet Oppilashuoltokertomukseen. (W) 		LO + ERO huoltajat
	<ul style="list-style-type: none"> - Pidetään ryhmämuotoisia, Hyvinvoinnin portaat -mallin mukaisia tukitunteja luokkien tarpeen mukaan. 	tarvittaessa	ERO + LO + kuraattori
	<ul style="list-style-type: none"> - Oppilas osallistuu terveystarkastuksiin: laaja tarkastus 5. luokalla (huoltajan kanssa) suppeampi tarkastus 4. ja 6. luokalla. 	joka vuosi	huoltaja + terv. hoitaja + lääkäri

TAULUKKO 6, JATKOA. Ohjaus vuosiluokkien 3- 6 aikana Pitkäkankaan koulussa			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva ohjaustoiminta	Ajankohta	Vastuut
• Opiskeluvalmiuksien edistäminen	- Ohjataan oppilasta huolehtimaan velvollisuuksistaan ja suhtautumaan vastuullisesti omaan koulutyöhönsä ja tehtäviinsä.		LO + ERO + henk.k. + huoltajat
	- Opetellaan eri oppiaineissa tarvittavia opiskelutaitoja.		LOt + KKO + ERO
	- Harjoitellaan tiedonhankintaa luotettavista lähteistä.		LOt + KKO
	- Opetellaan hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa.		LOt + KKO + ERO
	- Autetaan oppilasta tunnistamaan ja kehittämään opiskelutapojaan ja löytämään itselleen sopivia tapoja oppia.		LOt + KKO + ERO
	- Ohjataan oppilasta havaitsemaan ja pyytämään apua oppimisvaikeuksiinsa.		LO+ KKO+ ERO+ huoltajat
	- Ohjataan kokeisiin valmistautumiseen.		LO + ERO + huoltajat
	- Ohjataan yhdessä oppimiseen ja osaamisen jakamiseen.		LO + ERO + KKO
• Oppimisen edistäminen	- Opetellaan asettamaan realistisia tavoitteita ja arvioimaan niiden saavuttamista. (Y)		LOt + KKO + ERO + huoltajat
	- Edistetään oppimista valitsemalla monipuolisia työskentelytapoja.		LOt + ERO
	- Rohkaistaan oppilasta tekemään valinnaisainevalintoja omista lähtökohdista ja ottamaan vastuuta valinnoistaan.	4. lk kevät 5. lk kevät	LO + huoltajat
	- Vahvistetaan oppilaan myönteistä kuvaa itsestä oppijana antamalla ohjaavaa ja kannustavaa palautetta.		LO + KKO + ERO + huoltajat
	- Tehdään vuosiluokittain sovitut lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan taitojen kartoitukset tuen tarpeen havaitsemiseksi. Annetaan tarvittavaa tukea esim. eriyttämällä, ohjaamalla, tukiopetuksena, osa-aikaisena erityisopetuksena. (W)		ERO + LO
	- Tehdään tarvittaessa pedagoginen arvio ja siirrytään tehostettuun tukeen oppilaalle laaditun oppimissuunnitelman mukaisesti. (W)		LO + ERO+ huoltajat + oph-henk.
	- Tehdään tarvittaessa pedagoginen selvitys. Siirrytään kirjallisen päätöksen kautta antamaan erityistä tukea oppilaalle laaditun HOJKS:n mukaisesti. (W)		LO + ERO + huoltajat+ oph-henk. +aluerehtori
	- Edistetään oppimista huomioimalla ryhmäkoko ja jakotunnit.	lukuvuositain	rehtori
	- Käydään arviointikeskustelut: kannustava palaute ja tavoitteiden asettelu.	3., 4., 5. lk syksy	LO + huoltajat + oppilas
	- Tarjotaan oppilaalle ja huoltajille mahdollisuuksia ohjauskeskusteluun oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.		LO + huoltajat + oppilas
• Työelämätiedon lisääminen	- Ohjataan ahkeruuteen, yritteliäisyyteen ja työnteon arvostamiseen.		LO+ ERO+ henk.k+ huoltajat
	- Tutustutaan lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. (Y)	joka vuosi	LO
	- Osallistutaan Yrityskylä -oppimiskokonaisuuteen.	6. lk	LO

TAULUKKO 7. Kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa vuosiluokilla 3- 6			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva toiminta	Ajankohta	Vastuut
• Kasvun ja kehityksen tukeminen	- Yhteydenpito	tarvittaessa	LO + huoltajat
	- Vanhempainillat	väh. syksyisin	LO + huoltajat
	- Väliarviointikeskustelut	3., 4., 5. slk	LO + huolt. + opp.
• Koulun-käynnin ja opintojen sujuminen	- Huolen herätessä tarvittaessa tapaaminen, esim. kehityskeskustelu tai oppilashuollollinen asiantuntijaryhmä	tarvittaessa	LO + huoltajat + oppilas
	- Mahdollisuus kehityskeskusteluihin	keväisin	LO + huolt. + opp.
	- Mahdollisuus ohjauskeskusteluihin	tarvittaessa	LO + huolt. + opp.

TAULUKKO 8. Ohjaus vuosiluokkien 6- 7 siirtymävaiheessa Pitkäkankaan koulussa			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva ohjaustoiminta	Ajankohta	Vastuut
• Oppilaan sujuva ja onnistunut siirtymä 7. vuosiluokalle	- Lähikoulun hyväksyminen ja oppilastietojen päivitys tai haku Oulun kaupungin erikoisluokille Wilmassa	tammikuu	huoltajat
	- Opinto-ohjaajat vierailevat 6. luokissa.	6. lk kevät (helmikuu)	opot
	- Tukioppilaat vierailevat 6. luokissa.	6. lk kevät (helmikuu)	tukioppilaat + opot
	- Jaetaan Tervetuloa 7. luokalle -tiedote 6. -luokkalaisille.	6. lk kevät (helmikuu)	opot
• Oppilaan tukeminen ja turvallisuuden tunteen edistäminen	- Tiedonsiirtopalaverit: siirretään opiskelun ja luokkien muodostamisen kannalta oleellinen tieto.	maaliskuu	opot + LOT
	- Tiedonsiirtopalaverit tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevista oppilaista: siirretään opiskelun ja luokkien muodostamisen kannalta tarpeellinen tieto.	maaliskuu	EROt + LOT + mahdoll. huoltajat ja LV
	- Oppilaan lähikoulupäätös	maaliskuu	rehtori
	- 7. luokkien muodostaminen luokanopettajilta ja erityisopettajilta saadun tiedon sekä annettujen resurssien perusteella.	huhtikuu	opot + ERO rehtori
• Kodin ja koulun välinen yhteistyö tukemassa siirtymää	- Oppilaat tekevät lukutaidon, luetun ymmärtämisen, kirjoittamisen ja matematiikan testit.	6. lk	ERO
	- Päivitetään tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden pedagogiset asiakirjat.	keväällä	LO, ERO
	- Tarkistetaan oppilaan erityisen tuen tarpeellisuus pedagogisen selvityksen avulla ja tehdään päätös tuen jatkosta tai lopetuksesta.	keväällä	ERO + aluerehtori (+ mahd. psykologi)
	- Tavataan erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden huoltajia opiskelun tuen suunnittelemiseksi.	keväällä	LO, ERO, opo, LV, huoltaja, oppilas
	- Järjestetään Tutustumisilta tuleville 7. luokkalaisille ja heidän huoltajilleen.	toukokuu	opot + LVt rehtori tukioppilaat
	- mahdollisesti Seiskalle -ilta	kevätlukukaudella	rehtori, nuorisotoimi ja muut yhteistyökumppanit

8.3 Ohjaus vuosiluokilla 7- 9

Siirtymä kuudennelta seitsemännelle vuosiluokalle tarkoittaa oppilaalle uuteen ryhmään ja ympäristöön sopeutumista. On tärkeää huolehtia, että oppilas voi tuntea olonsa turvalliseksi muutoksista huolimatta. Yläluokilla oppilaita ohjataan kasvavaan vastuunottoon ja opiskelutaitojen kehittämiseen. Opintojen vaativuuden kasvaessa on tärkeää kiinnittää huomiota mahdollisten oppimisvaikeuksien varhaiseen tunnistamiseen. Ohjauksella edistetään perusopetuksen oppimäärän loppuunsaattamista. Kasvun ja kehityksen tukeminen on kaikkien opettajien tehtävä, vaikkakin luokanvalvojan rooli on merkittävä. Opiskelun ja oppimisen ohjaamisesta vastaavat lähinnä aineenopettajat ja erityisopettajat. Opinto-ohjaajilla on päävastuu jatko-opinto-ohjauksesta. Opintojen päättövaiheessa yhdeksännellä vuosiluokalla ohjauksella tuetaan oppilaan siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Ohjauksella vahvistetaan oppilaan toimijuutta ja omaaloitteisuutta koulutus- ja uravalintaa koskevassa päätöksenteossa. Kasvavan nuoren hyvinvoinnin ja opintojen edistämässä kodin ja koulun yhteistyö on tärkeää. Erityisesti kodin ja koulun yhteistyöhön on kiinnitettävä huomiota seitsemännenten vuosiluokan alussa, mutta myös perusopetuksen päättövaiheessa yhteistyö on oleellista, etenkin erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjauksessa. Opinto-ohjaajat huolehtivat perusopetuksen jälkeisestä ohjauksesta.

TAULUKKO 9. Ohjaus 7. vuosiluokan alussa Pitkäkankaan koulussa			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva ohjaustoiminta	Ajankohta	Vastuut
• Oppilaan sujuva ja onnistunut siirtymä 7. luokalle	- Tuetaan ryhmäytymistä harjoitusten avulla koulun alkaessa. (Ensimmäiset koulupäivät -opas)	1. ja 2. koulu-päivä	LV
	- Tutustutaan koulun sääntöihin, käytänteisiin ja koulurakennukseen.	1. ja 2. koulu-päivä	LV
	- Järjestetään mahdollisesti 7. luokkien yhteinen Tervetulojuhla.	1. tai 2. koulu-viikko	tukioppilaat
	- Tuetaan myönteistä ilmapiiriä mahdollisella kummitukioppilastoiminnalla.	koko 7. lk	tukioppilaat
• Avoimen ja turvallisen ilmapiirin luominen	- Edistetään kiusaamisenvastaista ilmapiiriä KiVa -koulutoiminnalla.	koko 7.lk	LVt + KiVa -opettajat
	- Järjestetään mahdollinen ryhmäytymispäivä yhteistyötahojen kanssa.	elokuu/ syyskuu	LV + yhteistyötahot
	- Koulukuraattori ja psykologi esittäytyvät opotunneilla.	elokuu	opo+ kuraattori + psykologi
• Ryhmäytymisen edistäminen	- Siirretään opiskelun kannalta tarpeellinen tieto aineenopettajille.	elokuu	ERO + AOt
	- Päivitetään opiskelun tukitoimet, esim. HOJKS.	lokakuu	LV + AOt + EROt
	- Opiskellaan opiskelutekniikkaa oppilaanohjauksen tunneilla.	syksy	opot
	- Ohjataan eri oppiaineiden opiskeluun.	syksy	AOt
• Oppilaan turvallisuuden tunteen edistäminen	- Seurataan opetusryhmien yhteishengen kehittymistä ja oppilaiden hyvinvointia. Ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin.	syksy	AOt + LVt + opot + OHR + terv.hoitaja
	- Huolehditaan, että oppilas on tietoinen mahdollisuuksistaan vaikuttaa, osallistua ja saada tukea tarvittaessa. (esim. infotilaisuus)	elokuu	LV + opo + opp.kunnan ohjaaja, Vihreä lippu- ja tukioppilasvastaavat
• Kodin ja koulun välinen yhteistyö tukemassa siirtymää	- Tiedotetaan koteja koulun käytänteistä ja sovitaan yhteisistä pelisäännöistä.	elo-syyskuu	LV + huoltajat
	- Käydään kehityskeskustelut oppilaan ja huoltajan kanssa, Lapset puheeksi -mallia mahdollisesti noudattaen.	syksy	LV + huoltajat + oppilas
	- Pidetään tiiviisti yhteyttä huoltajiin ja tiedotetaan.	syksy	LVt + AOt+ opot
	- Vanhempaintoimikunta järjestäytyy.	syksy	huoltajat

TAULUKKO 10. Ohjaus vuosiluokkien 7- 9 aikana Pitkäkankaan koulussa			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva ohjaustoiminta	Ajankohta	Vastuut
• Oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen	- Tuetaan oppilaan kasvua ja kehitystä toimimalla yhteisesti sovittujen sääntöjen ja käytänteiden mukaan.		kaikki
	- Ohjataan oppilasta ottamaan vastuuta ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi ja toimimaan eri rooleissa ryhmässä. (Y)		kaikki
	- Tuetaan oppilaan kasvua ennakkoluulottomaksi ja avarakatseiseksi yksilöksi, joka arvostaa itseään ja tunnistaa vahvuutensa ja rajansa. (Y)		kaikki
	- Ohjataan oppilasta ymmärtämään, ettei ihmisarvo ole kiinni koulumenestyksestä: jokainen on arvokas.		kaikki
	- Kasvatetaan oppilaita suvaitsevaisuuteen, toisten ihmisten arvostamiseen ja empatiaan.		kaikki
	- Seurataan oppilaan hyvinvointia ja oppimista. Kootaan tarvittaessa oppilashuollollinen asiantuntijaryhmä ja kirjataan tavoitteet Oppilashuoltokertomukseen. (W)		LV + kaikki
	- Puututaan epäasialliseen käyttäytymiseen mm. kasvatuskeskusteluilla.		AOT+ LV+ apul. johtaja+ huolt.
	- Oppilas osallistuu terveystarkastuksiin joka vuosi: laaja tarkastus 8. luokalla (huoltaja mukana).	joka vuosi	huoltajat + terv. hoitaja + lääkäri
• Opiskeluvalmiuksien edistäminen	- Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota osoittamalla hänelle välittämistä, kohtaamalla hänet yksilöllisesti ja käyttämällä monimuotoisia työskentelytapoja ja oppimisympäristöjä, mm. tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.		AOT + opot + KKO + ERO
	- Ohjataan vastuullisuuteen, säännölliseen velvollisuuksista huolehtimiseen ja itseohjautuvuuteen.		kaikki
	- Edistetään oppilaan tiedonhankintataitojen ja tiedon luotettavuuden arviointikyvyn kehittymistä.		AOT + opot + KKO + ERO
	- Ohjataan eri oppiaineiden opiskelutekniikoihin.		AOT + opot + KKO + ERO
	- Ohjataan oppilasta huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan (esim. lepo, ravitsemus, stressinhallinta). (Y)		kaikki
	- Seurataan oppilaan opintomenestystä aktiivisesti. Järjestetään tarvittaessa palaveri ja ryhdytään toimenpiteisiin.		LV + opot + AOT + huoltajat
• Oppimisen edistäminen	- Edistetään ongelmanratkaisutaitoja ja rohkaistaan luovuuden. (Y)		kaikki
	- Kytetään opittavat asiat aiemmin opittuun ja ympäröivään maailmaan.		AOT + ERO + KKO
	- Edistetään yhdessä oppimista ja vertaisarviointitaitojen kehittymistä.		AOT + KKO
	- Arvioidaan oppilaan opiskeluprosessia. Annetaan säännöllisesti oppimista ohjaavaa ja kannustavaa palautetta, joka auttaa oppilasta luottamaan omiin kykyihinsä ja asettamaan realistisia tavoitteita.		AOT + LV + opot + ERO + KKO
	- Huolehditaan, että oppilas ja huoltajat ovat tietoisia oppiaineen tavoitteista ja arviointikriteereistä. Edistetään oppilaan itsearviointitaitojen kehittymistä.		AOT + opot + ERO + KKO

Taulukko 10 jatkuu seuraavalla sivulla.

TAULUKKO 10, JATKOA. Ohjaus vuosiluokkien 7- 9 aikana Pitkäkankaan koulussa			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva ohjaustoiminta	Ajankohta	Vastuut
• Oppimisen edistäminen	- Kannustetaan oppilasta suoriutumaan kykyjensä mukaan, jotta hän saisi mahdollisimman hyvät edellytykset jatko-opintoihin.		kaikki
	- Eriytetään opetusta molempiin suuntiin.		AOt
	- Esitellään valinnaisaineita ja kannustetaan oppilasta tekemään valinnaisainevalintoja omista lähtökohdistaan ja ottamaan vastuuta valinnoistaan.	7. lk	AOt + opot
	- Tarjotaan mahdollisuutta kehityskeskusteluun kaksi kertaa vuodessa: kannustava palaute ja tavoitteiden asettelu. (W)		LV + AOT
	- Pyritään havaitsemaan tuen tarve varhaisessa vaiheessa ja annetaan tarvittavaa tukea esim. eriyttämällä, ohjaamalla, tukiope- tuksena, osa-aikaisena erityisopetuksena. (W)		AO + ERO
	- Tehdään tarvittaessa pedagoginen arvio ja siirrytään tehostet- tuun tukeen oppilaalle laaditun oppimissuunnitelman mukai- sesti. (W)		AO + ERO + LV + huoltajat + oph-henk.
	- Tehdään tarvittaessa pedagoginen selvitys. Siirrytään kirjallisen päätöksen kautta antamaan erityistä tukea oppilaalle laaditun HOJKSin mukaisesti. (W)		AO + ERO + LV + huolta- jat+ oph-henk. +aluerehtori
	- Päivitetään oppilaan pedagogisen tuen tarve (W).	syksy ja kevät	AO+ LV+ ERO
• Jatko- opinto- ja työ- elämä- ohjaus	- Havainnoidaan pedagogisen tuen piiriin kuuluvan oppilaan ke- hittymistä ja tarvittaessa tuki puretaan.		AO+ ERO
	- Selvennetään oppiaineiden opiskelun merkitystä jatko- opintojen ja työelämän ja tulevaisuuden kannalta. Kerrotaan tarvittaessa oman oppiaineen jatko-opintomahdollisuuksista ja ammasteista.		AOT
	- Ohjataan ahkeruuteen, yritteliäisyyteen ja työn arvostamiseen.		kaikki
	- Ohjataan oppilasta ymmärtämään yhteiskunnan arvoja ja työ- elämän sääntöjä ja vaatimuksia. (Y)		kaikki
	- Hyödynnetään TET -jaksoilla saatuja kokemuksia, tietoa ja pa- lautetta eri oppiaineiden opiskelussa.	8.lk ja 9. lk	AOT
	- Osoitetaan kiinnostusta oppilaan jatko-opinto- ja tulevaisuuden suunnitelmista, esim. juttelu oppilaan kanssa työnteon lomassa tai kirjoitelman aihe.		AOT + LV + opot + ERO
	- Keskustellaan jatko-opintosuunnitelmista kehityskeskusteluissa.		LV
	- Ohjataan oppilasta huomaamaan, missä ammateissa hänen vahvuuksiaan tarvitaan.		AOT + ERO + opot
- Pyritään tekemään työelämäyhteistyötä oulunsalolaisten ja oululaisten yritysten kanssa.		AOT + opot	

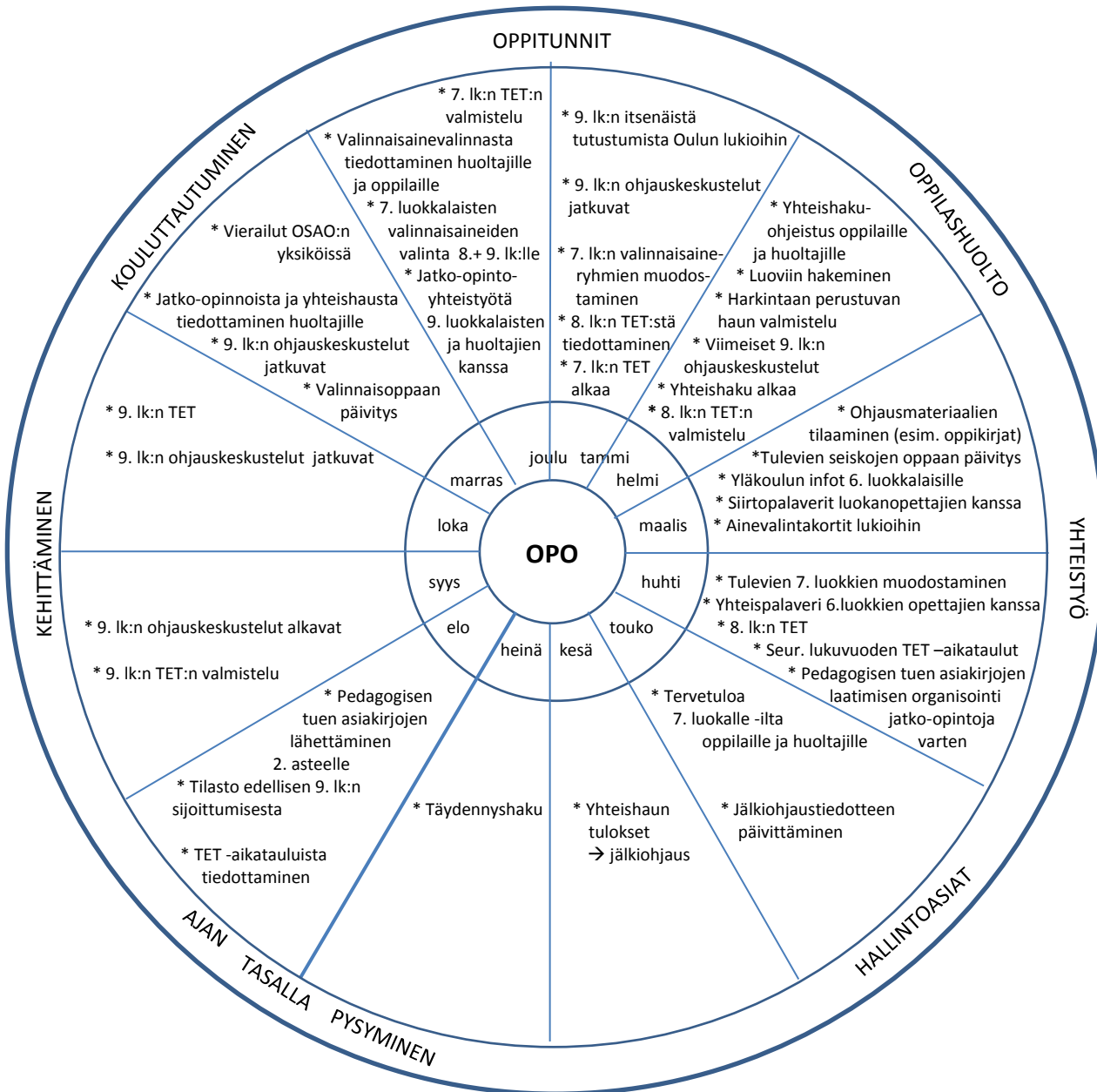
TAULUKKO 11. Kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa vuosiluokilla 7- 9			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva toiminta	Ajankohta	Vastuut
• Kasvun tuke- minen	- Yhteydenpito – muistetaan myös myönteinen palaute	tarvittaessa	AOT + LV+ huoltajat
	- Järjestetään vanhempainiltoja.	tarvittaessa	LV+ rehtori+ huolt.
• Koulunkäynnin ja opintojen su- juminen	- Tarjotaan kehityskeskustelu-aikoja syksyllä ja keväällä	syksy, kevät	LV + huolt. + opp.
	- Huolen herätessä järjestetään tarvittaessa tapaami- nen, esim. kehityskeskustelu tai oppilashuollollinen asiantuntijaryhmä.	tarvittaessa	LV + huoltajat + oppilas
• Jatko-opintoi- hin ohjaaminen	- Mahdollisuus ohjauskeskusteluihin	tarvittaessa	opo+ opp.+ huolt.

TAULUKKO 12. Ohjaus opintojen päättövaiheessa, 9. vuosiluokalla, Pitkäkankaan koulussa		
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva ohjaustoiminta	Vastuut
• Jatko-opintoihin ohjaaminen	- Tuetaan aktiivisesti jatko-opinnoissa tarvittavien taitojen kehittymistä ja korostetaan vastuullisuuden ja itseohjautuvuuden merkitystä jatko-opinnoissa.	AOt + opot+ ERO+ KKO
	- Tuetaan realistisen minäkuvan muodostumista jatko-opintoja ja uravaihtoa ajatellen: omat kyvyt, mahdollisuudet ja rajat.	kaikki
• Jatko-opintovaihtoehtojen selkiytyminen	- Tehdään mahdollisesti itsetuntemus- ja ammatinvalinnantestejä.	opot
	- Ohjataan oppilasta pohtimaan ratkaisujaan realistisesti ja tietoon perustuen (esim. omat terveystilaukset) – ei kuitenkaan katkaista unelmilta siipiä.	opot
• Oppilaan toimijuuden ja oma-aloitteisuuden vahvistaminen jatko-opintopäätöksenteossa	- Aineenopettajat ohjaavat osaltaan eri alojen jatko-opintoihin oppitunneillaan.	AOt
	- Ohjataan oppilasta tunnistamaan omiin valintoihin vaikuttavia tekijöitä.	opot
	- Käydään ohjauskeskusteluja jokaisen 9. -luokkalaisen kanssa (1 – x kertaa). Huoltajalla on mahdollisuus olla mukana ohjauskeskustelussa.	opot
	- Tarjotaan tarvittaessa mahdollisuutta ammatinvalinnanpsykologin ohjaukseen.	opot
	- Kiinnitetään erityistä huomiota erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjaukseen: aloitetaan ohjauskeskustelut ajoissa, järjestetään koulutuskokeiluja ja tehdään tiivistä yhteistyötä huoltajien sekä psykologin ja kuraattorin kanssa.	opot
	- Järjestetään tutustumiskäyntejä 2. asteen oppilaitoksiin: avointen ovien päivät OSAO:lla ja Oulun lukioissa, pienryhmien tutustumiset ja oppilaiden omatoimiset tutustumiskäynnit.	opot
	- Vierailijoita 2. asteen oppilaitoksista oppilaanohjauksen tunneilla.	opot
	- Järjestetään koulutuskokeiluja.	opot
	- Tiedotetaan huoltajia jatko-opintomahdollisuuksista, yhteishausta ja 2. asteen oppilaitosten vanhempainilloista.	opot
	- Ollaan tarvittaessa yhteydessä huoltajiin.	opot+LV+ AOt
	- Ohjeistetaan oppilaat yhteishakuun: hakumenettely, aikataulut, valintaperusteet, harjoitushaku.	opot
	- Jatko-opintoihin hakeminen.	oppilas + huoltaja
	- Oppilaat tekevät lukion ainevalintoja.	opot
	- Opot organisoivat pedagogisen tuen asiakirjojen laatimisen jatko-opintoja varten. (W)	LV, ERO (+opo)
	- Ohjeistetaan oppilaita, miten toimia, jos jää ilman jatko-opintopaikkaa.	opot
- Jaetaan oppilaille jälkiohjaustiedote päättötodistuksen mukana.	opot	
- Tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa yhteishaun tulosten julkistamisen jälkeen.	opot	

TAULUKKO 13. Ohjaus perusopetuksen opintojen jälkeen			
Tavoitteet	Tavoitteita tukeva toiminta	Ajankohta	Vastuut
• Tarpeellisen tiedon siirtäminen 2. asteelle	- Ohjataan ilman opiskelupaikkaa jääneitä oppilaita.	kesäkuu	opot
	- Siirretään ilman opiskelupaikkaa jääneistä tieto Etsivälle nuorisotyölle.	elo-syyskuu	opot
• Jatko-opintopaikka jokaiselle	- Laaditaan seuraavan lukuvuoden alussa tilasto jatko-opintoihin sijoittumisesta.	elokuu	opot
	- Siirretään opiskelun kannalta tarpeellinen tieto toisen asteen oppilaitoksiin.	syyskuu	opot

8.4 Opinto-ohjaajan työn vuosikello Pitkäkankaan koulussa

Pitkäkankaan koulun opinto-ohjaajien työn viitteellinen vuosikello on ilmaistu kuviossa 3. Vuosittain eri ohjaustoimintojen ajankohdat saattavat hieman vaihdella. Ulkokehällä kuviossa on esitetty niitä opinto-ohjaajan työnkuvaan kuuluvia tehtäviä, jotka ovat jatkuvia.

KUVIO 3. Opinto-ohjaajien työn vuosikello Pitkäkankaan koulussa. © Uusimäki S. & Viita-aho A.

LÄHDELUETTELO

- Anttonen, H. & Portaankorva, L. 2009. Ohjaussuunnitelman laatiminen. Materiaalia Oulun seudun kunnille ja kouluille. Oppilaanohjauksen kehittäminen.
- Järvinen, R. & Laitinen, K. 2012. Kodin ja koulun yhteistyö. Teoksessa H. Kasurinen, E. Merimaa & J. Pirttiniemi (toim.) OPO. Opinto-ohjaajan käsikirja. Opetushallituksen Oppaat ja käsikirjat 2011:3. Tampereen yliopistopaino, 196 - 203.
- Niemi, P. (koonnut) 2011. Kyl määki – Turun kaupungin peruskoulujen oppilaanohjauksen käsikirja. Turku. <http://www.oppilaanohjaus.fi/materiaalit/OKE-kasikirja.pdf>.
- Opetushallitus. 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Helsinki: Opetushallitus.
- Oulun kaupunki. 2015. Oppilashuolto perusopetuksessa.
- Oulun kaupunki. Pitkäkankaan koulun oppilashuolto. <http://www.ouka.fi/oulu/pitkakankaan-koulu/oppilashuolto>, luettu 6.3.2016.
- Oulun kaupunki. Yrittäjyyskasvatuksen polku. <http://www.ouka.fi/oulu/yrittajyyskasvatus/etusivu>, luettu 22.3.2016.
- Oulun kaupunki. Pitkäkankaan koulun oppilashuoltosuunnitelma. <https://wilma.ouka.fi/strategy/viewall/471>, luettu 20.3.2016.
- Uusimäki, S. (koonnut) 2010. Ohjaus Oulunsalossa opintoajan mukaan.
- Uusimäki, S. 2009. Ohjaussuunnitelman laatimisprosessi Oulunsalon perusopetuksessa, pdf-esitys.